

DYREKTYWA RADY

z dnia 19 grudnia 1991 r.

w sprawie rocznych sprawozdań finansowych oraz skonsolidowanych sprawozdań finansowych zakładów ubezpieczeń

(91/674/EWG)

RADA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH,

uwzględniając Traktat ustanawiający Europejską Wspólnotę Gospodarczą, w szczególności jego art. 54,

uwzględniając wniosek Komisji¹,

we współpracy z Parlamentem Europejskim²,

uwzględniając opinię Komitetu Ekonomiczno-Społecznego³,

a także mając na uwadze, co następuje:

art. 54 ust. 3 lit. g) Traktatu wymaga koordynacji dotyczącej niezbędnego zakresu środków ochrony, które, z uwagi na zabezpieczenie interesów udziałowców i innych osób, są wymagane przez państwa członkowskie od spółek i podmiotów gospodarczych w rozumieniu art. 58 akapit drugi Traktatu, mając na względzie ujednoczenie takich środków ochrony we Wspólnocie;

wydana w oparciu o art. 54 ust. 3 lit. g) Traktatu dyrektywa Rady 78/660/EWG z dnia 25 lipca 1978 r. w sprawie rocznych sprawozdań finansowych niektórych rodzajów spółek⁴, ostatnio zmieniona dyrektywą 90/605/EWG⁵, nie musi być stosowana wobec towarzystw ubezpieczeniowych, zwanych dalej „zakładami ubezpieczeń”, do czasu kolejnej koordynacji; z uwagi na istotne znaczenie zakładów ubezpieczeń we Wspólnocie, taka koordynacja nie może być dłużej odraczana po wdrożeniu dyrektywy 78/660/EWG;

wydana w oparciu o art. 54 ust. 3 lit. g) Traktatu dyrektywa Rady 83/349/EWG z dnia 13 czerwca 1983 r. w sprawie skonsolidowanych sprawozdań finansowych⁶, ostatnio zmieniona dyrektywą 90/605/EWG, przewiduje odstępstwa dotyczące zakładów ubezpieczeń jedynie do wygaśnięcia terminu wyznaczonego na zastosowanie niniejszej dyrektywy; dlatego też niniejsza dyrektywa musi tym samym uwzględniać również przepisy szczegółowe dotyczące zakładów ubezpieczeń odnośnie do skonsolidowanych sprawozdań finansowych;

¹ Dz. U. WE nr C 131, z 18.04.1987, str. 1.

² Dz. U. WE nr C 96, z 17.04.1989, str. 93 oraz Dz. U. WE nr C 326, z 16.12.1991.

³ Dz. U. WE nr C 319, z 30.11.1987, str. 13.

⁴ Dz. U. WE nr L 222, z 14.08.1978, str. 11.

⁵ Dz. U. WE nr L 317, z 16.11.1990, str. 60.

⁶ Dz. U. WE nr L 193, 18.07.1983, str. 1.

taka koordynacja jest także niezwłocznie potrzebna, gdyż zakłady ubezpieczeń prowadzą działalność na rynkach międzynarodowych; lepsza porównywalność rocznych sprawozdań finansowych oraz skonsolidowanych sprawozdań finansowych takich zakładów ma zasadnicze znaczenie dla wierzycieli, dłużników, akcjonariuszy (udziałowców), ubezpieczających się i ich doradców oraz dla ogółu społeczeństwa;

w państwach członkowskich zakłady ubezpieczeń o różnej formie prawnej konkurują ze sobą; zakłady działające na rynku ubezpieczeń bezpośrednich zwykle prowadzą jednocześnie działalność w zakresie reasekuracji, a tym samym konkurują ze specjalistycznymi towarzystwami reasekuracyjnymi; z tego względu nie należy ograniczać koordynacji do form prawnych, o których mowa w dyrektywie 78/660/EWG, lecz wybrać zakres zastosowania odpowiadający zakresowi dyrektywy Rady 73/239/EWG z dnia 24 lipca 1973 r. w sprawie koordynacji przepisów prawnych i administracyjnych dotyczących podejmowania i prowadzenia działalności w dziedzinie ubezpieczeń bezpośrednich nie zaliczanych do ubezpieczeń na życie⁷, ostatnio zmienionej dyrektywą 90/618/EWG⁸, oraz zakresowi dyrektywy Rady 79/267/EWG z dnia 5 marca 1979 r. w sprawie koordynacji przepisów prawnych i administracyjnych dotyczących podejmowania i prowadzenia działalności w zakresie ubezpieczeń bezpośrednich na życie⁹, ostatnio zmienionej dyrektywą 90/619/EWG¹⁰, który obejmuje także niektóre zakłady wyłączone z zakresu tych dyrektyw oraz spółki i podmioty gospodarcze będące towarzystwami reasekuracyjnymi;

choć ze względu na specyfikę zakładów ubezpieczeń stosowne wydaje się być zaproponowanie odrębnej dyrektywy w sprawie rocznych sprawozdań finansowych oraz skonsolidowanych sprawozdań finansowych takich zakładów, to niekoniecznie wymaga to ustanowienia katalogu norm innych niż te, które przewidziano w dyrektywie 78/660/EWG oraz dyrektywie 83/349/EWG; takie odrębne normy nie byłyby ani właściwe ani spójne z zasadami leżącymi u podstaw koordynacji prawa spółek, ponieważ, biorąc pod uwagę ważną pozycję zajmowaną przez zakłady ubezpieczeń w gospodarce Wspólnoty, nie mogą być one wyłączone z zakresu zasad przewidzianych dla podmiotów gospodarczych w ujęciu ogólnym; z tego powodu uwzględniono jedynie specyfikę zakładów ubezpieczeń i niniejsza dyrektywa dotyczy jedynie odstępstw od zasad ustanowionych dyrektywą 78/660/EWG oraz dyrektywą 83/349/EWG;

w układzie i treści bilansów zakładów ubezpieczeń w różnych państwach członkowskich występują istotne różnice; z tego względu niniejsza dyrektywa musi ustanowić jednakowy układ i takie same pozycje dla bilansów wszystkich zakładów ubezpieczeń Wspólnoty;

jeżeli roczne sprawozdania finansowe oraz skonsolidowane sprawozdania finansowe mają być porównywalne, to należy rozstrzygnąć podstawowe kwestie dotyczące przedstawiania w bilansie pewnych operacji;

w celu zapewnienia lepszej porównywalności należy także szczegółowo określić zawartość różnych pozycji bilansowych;

⁷ Dz. U. WE nr L 228, z 16.08.1973, str. 3.

⁸ Dz. U. WE nr L 330, z 29.11.1990, str. 44..

⁹ Dz. U. WE nr L 63, z 13.03.1979, str. 1.

¹⁰ Dz. U. WE nr L 330, z 29.11.1990, str. 50.

przydatne może być rozróżnienie pomiędzy zobowiązaniami ubezpieczyciela i reasekuratora poprzez wykazanie po stronie aktywów udziału reasekuratora w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych jako składnika majątku;

należy także ustalić strukturę rachunku zysków i strat oraz określić pewne jego pozycje; biorąc pod uwagę specyfikę sektora ubezpieczeń wskazane może być wykazanie nie zrealizowanych zysków i strat w rachunku zysków i strat;

ponadto porównywalność kwot występujących w bilansie oraz rachunku zysków i strat zasadniczo uzależniona jest od metod wyceny, według których aktywa i pasywa są przedstawiane w bilansie; dla prawidłowej oceny sytuacji finansowej zakładu ubezpieczeń należy przedstawić wartość bieżącą lokat, a także ich wartość wycenioną w oparciu o koszt nabycia lub wytworzenia; jednak obowiązkowe wykazywanie wartości bieżącej lokat, przynajmniej w informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego, ma służyć wyłącznie porównywalności i przejrzystości i nie ma na celu zmian w polityce podatkowej wobec zakładów ubezpieczeń;

w kalkulacji rezerw ubezpieczeń na życie można wykorzystywać metody aktuarialne powszechnie stosowane na rynku lub akceptowane przez organy nadzorujące działalność ubezpieczeniową; metodami tymi może posługiwać się każdy aktuariusz lub ekspert zgodnie z warunkami ustanowionymi przez prawo krajowe oraz z należyтым uwzględnieniem zasad matematyki ubezpieczeniowej uznanych w ramach obecnej i przyszłej koordynacji podstawowych zasad dotyczących nadzoru finansowego i ostrożności w prowadzeniu ubezpieczeń bezpośrednich na życie;

przy obliczaniu rezerwy na nie wypłacone odszkodowania i świadczenia, z jednej strony należy zabronić dokonywania wszelkiego rodzaju ukrytych dyskont lub odpisów, a z drugiej strony, biorąc pod uwagę względy ostrożności i przejrzystości, należy określić szczegółowe warunki stosowania jawnych dyskont lub odpisów;

w świetle specyfiki zakładów ubezpieczeń niezbędne jest wprowadzenie pewnych zmian dotyczących informacji dodatkowej do rocznych sprawozdań finansowych oraz skonsolidowanych sprawozdań finansowych;

zgodnie z intencją uwzględnienia wszystkich zakładów ubezpieczeń objętych zakresem zastosowania dyrektyw 73/239/EWG i 79/267/EWG oraz niektórych innych dyrektyw, określone w dyrektywie 78/660/EWG odstępstwa dotyczące małych i średnich zakładów ubezpieczeń nie zostały uwzględnione, lecz niektóre małe zakłady ubezpieczeń wzajemnych, które wyłączono z zakresu dyrektyw 73/239/EWG i 79/267/EWG, nie powinny być objęte niniejszą dyrektywą;

z tych samych powodów, możliwość przysługująca państwom członkowskim zgodnie z dyrektywą 83/349/EWG odnośnie zwalniania jednostek dominujących grup kapitałowych z obowiązku konsolidacji, jeżeli jednostki podlegające konsolidacji nie przekraczają łącznie określonej wielkości, nie obejmuje zakładów ubezpieczeń;

ze względu na specyfikę działalności towarzystwa ubezpieczeniowego pod nazwą „Lloyd's” konieczne jest przyjęcie przepisów specjalnych;

przepisy niniejszej dyrektywy dotyczą także skonsolidowanych sprawozdań finansowych sporządzanych przez jednostkę dominującą, która jest jednostką dominującą holdingu finansowego, jeżeli jej jednostki zależne to wyłącznie lub głównie zakłady ubezpieczeń;

badanie problemów pojawiających się w związku z niniejszą dyrektywą, w szczególności dotyczących jej stosowania, wymaga współpracy przedstawicieli państw członkowskich i Komisji w ramach komitetu ds. kontaktów; w celu uniknięcia powstawania wielu takich komitetów pożądanym jest, aby współpraca ta miała miejsce na forum komitetu, o którym mowa w art. 52 dyrektywy 78/660/EWG; jednakże badając problemy dotyczące zakładów ubezpieczeń skład komitetu musi być odpowiedni;

w świetle złożoności problematyki, zakładom ubezpieczeń objętym zakresem niniejszej dyrektywy należy przyznać odpowiedni okres czasu na wdrożenie jej przepisów; okres ten należy przedłużyć w celu umożliwienia dokonania niezbędnych zmian dotyczących z jednej strony towarzystwa ubezpieczeniowego pod nazwą „Lloyd's”, a z drugiej tych zakładów, które w momencie wejścia w życie niniejszej dyrektywy wykazują swoje lokaty według kosztów historycznych;

w świetle celu, jakim jest uzyskanie większej przejrzystości i harmonizacji, należy przewidzieć rewizję niektórych przepisów niniejszej dyrektywy po pięciu latach jej stosowania,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DYREKTYWĘ:

ROZDZIAŁ I Przepisy wstępne i zakres zastosowania

Artykuł 1

1. Artykuły 2, 3, art. 4 ust. 1, 3, 4, 5, artykuły 6, 7, 13, 14, art. 15 ust. 3 i 4, artykuły 16-21, artykuły 29-35 i 37-42, art. 43 ust. 1 punkty 1-7 oraz 9-13, art. 45 ust. 1, art. 46, artykuły 48-50, art. 51 ust. 1, art. 54, artykuły 56-59 oraz art. 61 dyrektywy 78/660/EWG stosuje się do zakładów ubezpieczeń wymienionych w art. 2 niniejszej dyrektywy, o ile nie stanowi ona inaczej.
2. W przypadku powoływania się w dyrektywach 78/660/EWG i 83/349/EWG na art. 9 i 10 (bilans) lub na artykuły 23-26 (rachunek zysków i strat) dyrektywy 78/660/EWG, odniesienia takie oznaczają również powołanie się odpowiednio na art. 5 (bilans) lub art. 29 (rachunek zysków i strat) niniejszej dyrektywy.
3. Powołanie się w dyrektywach 78/660/EWG i 83/349/EWG na artykuły 31-42 dyrektywy 78/660/EWG oznacza powołanie się na te artykuły, z uwzględnieniem artykułów 45-62 niniejszej dyrektywy.
4. Jeżeli wyżej wymienione przepisy dyrektywy 78/660/EWG odnoszą się do pozycji bilansowych, dla których nie przewidziano żadnego odpowiednika w niniejszej dyrektywie, przyjmuje się, iż powołano się na pozycje art. 6 niniejszej dyrektywy, gdzie wyszczególniono odpowiednie pozycje aktywów i pasywów.

Artykuł 2

1. Środki koordynacyjne ustanowione niniejszą dyrektywą stosuje się do spółek i podmiotów gospodarczych w rozumieniu drugiego akapitu art. 58 Traktatu, które są:

- a) zakładami, o których mowa w art. 1 dyrektywy 73/239/EWG, z wyjątkiem tych towarzystw ubezpieczeń wzajemnych, które są wyłączone z zakresu zastosowania tej dyrektywy na mocy jej art. 3, ale z uwzględnieniem instytucji wymienionych w art. 4 punkty a, b, c oraz e tej dyrektywy, chyba że ich działalność nie polega wyłącznie lub głównie na prowadzeniu działalności ubezpieczeniowej; lub
- b) zakładami, o których mowa w art. 1 dyrektywy 79/267/EWG, z wyłączeniem instytucji i towarzystw ubezpieczeń wzajemnych wymienionych w artykułach 2 ust. 2 i 3 oraz 3 tej dyrektywy; lub
- c) zakładami prowadzącymi działalność reasekuracyjną.

W niniejszej dyrektywie zakłady takie są zwane zakładami ubezpieczeń.

2. Środki grupowego funduszu emerytalnego, w rozumieniu art. 1 ust. 2 lit. c) oraz d) dyrektywy 79/267/EWG, którymi zarządza zakład ubezpieczeń w imieniu własnym, ale na rzecz osób trzecich, muszą być przedstawione w bilansie, jeżeli zakład nabywa tytuł prawny do wymienionych składników majątku. Wartość ogółem takich składników majątku i zobowiązań wykazuje się odrębnie lub w informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego w podziale na poszczególne pozycje. Jednakże państwa członkowskie mogą zezwolić na wykazanie takich składników majątku jako pozycji pozabilansowych, jeżeli istnieją przepisy specjalne, zgodnie z którymi takie środki mogą być wyłączone z majątku przeznaczonego do podziału w przypadku likwidacji zakładu ubezpieczeń (lub podobnego postępowania).

Składniki majątku nabyte w imieniu i na rzecz osób trzecich nie mogą być wykazane w bilansie.

Artykuł 3

Przepisy niniejszej dyrektywy dotyczące ubezpieczeń na życie stosuje się *mutatis mutandis* do zakładów ubezpieczeń prowadzących wyłącznie ubezpieczenia zdrowotne, opierając się przy tym wyłącznie lub głównie na zasadach technicznych stosowanych w ubezpieczeniach na życie.

Państwa członkowskie mogą stosować akapit pierwszy wobec ubezpieczeń zdrowotnych prowadzonych przez zakłady ubezpieczeń wspólnie oraz na zasadach technicznych stosowanych w ubezpieczeniach na życie, jeżeli skala tej działalności jest istotna.

Artykuł 4

Przepisy niniejszej dyrektywy stosuje się do towarzystwa ubezpieczeniowego znanego jako „Lloyd’s”, z zastrzeżeniem środków dostosowawczych zawartych w załączniku, uwzględniających specyfikę i strukturę towarzystwa Lloyd’s.

ROZDZIAŁ II

Przepisy ogólne dotyczące bilansu oraz rachunku zysków i strat

Artykuł 5

W przypadku zakładów ubezpieczeń połączenie pozycji na warunkach określonych w art. 4 ust. 3 lit. a) lub b) dyrektywy 78/660/EWG ogranicza się:

- odnośnie do bilansu: do pozycji poprzedzonych cyframi arabskimi, z wyjątkiem pozycji dotyczących rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, oraz
- odnośnie rachunku zysków i strat: do pozycji poprzedzonych małymi literami, z wyjątkiem pozycji I 1 i I 4 oraz II 1, 5 i 6.

Połączenie jest dopuszczalne jedynie zgodnie z przepisami ustanowionymi przez państwa członkowskie.

ROZDZIAŁ III

Układ bilansu

Artykuł 6

Państwa członkowskie obowiązane są wprowadzić następujący układ bilansu:

Aktywa

A. *Należne, lecz nie wniesione wkłady na poczet kapitału podstawowego*

z odrębnym wykazaniem sumy należnych wkładów na poczet kapitału (chyba że prawo krajowe przewiduje, że sumę należnych wkładów na poczet kapitału wykazuje się po stronie pasywów. W takim przypadku część należnych, lecz jeszcze nie wniesionych wkładów należy wykazać po stronie aktywów w pozycji A lub E IV).

B. *Wartości niematerialne i prawne*

zgodnie z opisem do pozycji B i C I w art. 9 dyrektywy 78/660/EWG, z odrębnym wykazaniem:

- kosztów organizacji, zgodnie z definicją prawa krajowego i w stopniu, w jakim prawo krajowe zezwala na wykazanie ich po stronie aktywów (o ile prawo krajowe nie wymaga ich wykazania w informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego),
- wartości firmy, w stopniu, w jakim została nabyta odpłatnie (o ile prawo krajowe nie wymaga wykazania jej w informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego).

C. *Lokaty*

I. Grunty, budynki i budowle:

z odrębnym wykazaniem nieruchomości zajmowanych przez zakład ubezpieczeń na własne potrzeby (o ile prawo krajowe nie wymaga wykazania ich w informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego).

II. Lokaty w jednostkach powiązanych kapitałowo oraz udziały partycypacyjne:

1. Akcje i udziały w jednostkach powiązanych kapitałowo.
2. Dłużne papiery wartościowe wyemitowane przez jednostki powiązane kapitałowo oraz udzielone tym jednostkom pożyczki.
3. Udziały partycypacyjne.
4. Dłużne papiery wartościowe wyemitowane przez jednostki, z którymi zakład ubezpieczeń jest powiązany z tytułu udziału partycypacyjnego oraz udzielone tym jednostkom pożyczki.

III. Inne lokaty finansowe:

1. Akcje, udziały i inne papiery wartościowe o zmiennej kwocie dochodu oraz jednostki uczestnictwa w funduszach powierniczych.
2. Dłużne papiery wartościowe i inne papiery wartościowe o stałej kwocie dochodu.
3. Udziały we wspólnych przedsięwzięciach lokacyjnych.
4. Pożyczki hipoteczne.
5. Pozostałe pożyczki.
6. Lokaty terminowe w instytucjach kredytowych.
7. Pozostałe składniki majątku.

IV. Należności depozytowe od cedentów.

D. Lokaty funduszy ubezpieczeń na życie na rachunek i ryzyko ubezpieczającego

E. Należności i roszczenia

(Jako pozycje pomocnicze w pozycjach I, II i III wykazuje się odrębnie należności od:

- jednostek powiązanych kapitałowo, oraz
- jednostek, z którymi zakład ubezpieczeń jest powiązany z tytułu udziałów partycypacyjnych).

I. Należności z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich od:

- 1) ubezpieczających się;
- 2) pośredników ubezpieczeniowych.

II. Należności z tytułu reasekuracji.

III. Inne należności i roszczenia.

IV. Należne, lecz nie wniesione wkłady na poczet kapitału podstawowego.

(o ile prawo krajowe przewiduje, że należne, lecz nie wniesione wkłady na poczet kapitału podstawowego wykazuje się po stronie aktywów w pozycji A).

F. *Inne składniki majątku*

- I. Rzeczowe składniki majątku i zapasy wymienione w pozycji C II i D I art. 9 dyrektywy 78/660/EWG, oprócz gruntów, budynków i budowli, rozpoczętych inwestycji budowlanych oraz zaliczek na poczet nieruchomości.
- II. Środki pieniężne w kasie i na rachunkach bankowych.
- III. Akcje i udziały własne (ze wskazaniem ich wartości nominalnej, a w razie braku wartości nominalnej - ich księgowej wartości nominalnej) w stopniu, w jakim prawo krajowe zezwala na ich wykazanie w bilansie.
- IV. Pozostałe składniki majątku.

G. *Rozliczenia międzyokresowe bierne i przychody przyszytych okresów*

- I. Zarachowane odsetki i czynsze
- II. Rozliczenia międzyokresowe kosztów akwizycji (z podziałem na koszty dotyczące ubezpieczeń majątkowych i osobowych oraz ubezpieczeń na życie)
- III. Inne rozliczenia międzyokresowe

H. *Strata za rok obrotowy*

(o ile prawo krajowe nie wymaga jej wykazania po stronie pasywów w pozycji A VI).

Pasywa

A. *Kapitały własne*

- I. Kapitał podstawowy lub fundusze z nim zrównane
(o ile prawo krajowe nie wymaga wykazania w tej pozycji należnych wkładów na poczet kapitału. W takim przypadku należy odrębnie przedstawić wartość kapitału podstawowego i wartość kapitału wniesionego).
- II. Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji lub udziałów powyżej ich wartości nominalnej.
- III. Kapitał rezerwowy z aktualizacji wyceny.
- IV. Kapitały rezerwowe.
- V. Wynik finansowy z lat ubiegłych.
- VI. Wynik finansowy roku obrotowego.
(o ile prawo krajowe nie wymaga jego wykazania po stronie aktywów w pozycji H lub pasywów w pozycji I).

B. *Zobowiązania podporządkowane*

C. *Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe*

1. Rezerwa składek
 - a) rezerwy brutto
 - b) udział reasekuratorów (-)
2. Rezerwa ubezpieczeń na życie:
 - a) rezerwy brutto
 - b) udział reasekuratorów (-)
3. Rezerwa na nie wypłacone odszkodowania i świadczenia:

- a) rezerwy brutto
 - b) udział reasekuratorów (-)
 - 4. Rezerwa na premie i rabaty (o ile nie została przedstawiona w pozycji 2):
 - a) rezerwy brutto
 - b) udział reasekuratorów (-)
 - 5. Rezerwa na wyrównanie szkodowości (ryzyka)
 - 6. Pozostałe rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe:
 - a) rezerwy brutto
 - b) udział reasekuratorów (-)
- D. *Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe z tytułu ubezpieczeń na życie, jeżeli ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający się:*
- a) rezerwy brutto
 - b) udział reasekuratorów (-)
- E. *Rezerwy z tytułu pozostałych zobowiązań i kosztów*
1. Rezerwy z tytułu emerytur i podobnych zobowiązań.
 2. Rezerwy na podatki.
 3. Pozostałe rezerwy.
- F. *Zobowiązania depozytowe wobec reasekuratorów*
- G. *Zobowiązania*
- (Zobowiązania wobec:
- jednostek powiązanych kapitałowo oraz
 - jednostek, z którymi zakład ubezpieczeń jest powiązany z tytułu udziałów partycypacyjnych
- przedstawia się odrębnie jako pozycje pomocnicze.)
- I. Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich.
 - II. Zobowiązania z tytułu reasekuracji.
 - III. Dłużne papiery wartościowe, z odrębnym wykazaniem zamiennych, dłużnych papierów wartościowych.
 - IV. Zobowiązania wobec instytucji kredytowych.
 - V. Pozostałe zobowiązania, włączając zobowiązania z tytułu podatków i ubezpieczeń społecznych.
- H. *Rozliczenia międzyokresowe bierne i przychody przyszłych okresów*
- I. *Zysk roku obrotowego*
- (o ile prawo krajowe nie wymaga jego wykazania po stronie pasywów w pozycji A VI).

Artykuł 7

Art. 14 dyrektywy 78/660/EWG nie stosuje się wobec zobowiązań związanych z działalnością ubezpieczeniową.

ROZDZIAŁ IV

Przepisy szczegółowe dotyczące niektórych pozycji bilansowych

Artykuł 8

Art. 15 ust. 3 dyrektywy 78/660/EWG stosuje się jedynie wobec pozycji B oraz C I oraz II, określonych w art. 6 niniejszej dyrektywy. Wszelkie zmiany stanu tych pozycji wykazuje się przyjmując za podstawę wartość bilansową na początek roku obrotowego.

Artykuł 9

Aktywa: pozycja C III 2

Dłużne papiery wartościowe i inne papiery wartościowe o stałej kwocie dochodu

1. Pozycja ta obejmuje zbywalne dłużne papiery wartościowe i inne papiery wartościowe o stałej kwocie dochodu wyemitowane przez instytucje kredytowe, inne jednostki lub instytucje publiczne, o ile nie są one uwzględnione w pozycji C II 2 lub 4.
2. Papiery wartościowe oprocentowane według stopy zmiennej, zależnej od określonych czynników, np. stopy procentowej na rynku międzybankowym lub rynku europejskim, uznaje się za dłużne papiery wartościowe i inne papiery wartościowe o stałej kwocie dochodu.

Artykuł 10

Aktywa: pozycja C III 3

Udziały we wspólnych przedsięwzięciach lokacyjnych

Pozycja ta obejmuje akcje i udziały posiadane przez zakład we wspólnych przedsięwzięciach inwestycyjnych, utworzonych przez kilka jednostek lub funduszy emerytalnych, nad którymi zarząd powierzono jednej z tych jednostek lub jednemu z tych funduszy emerytalnych.

Artykuł 11

Aktywa: pozycje C III 4 i 5

Pożyczki hipoteczne i pozostałe pożyczki

Pożyczki udzielone ubezpieczającym się, których głównym zabezpieczeniem jest polisa, wykazuje się w pozycji „Pozostałe pożyczki”, a ich wartość wykazuje się w informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego. Pożyczki hipoteczne wykazuje się w ten sam sposób, nawet jeżeli są one dodatkowo zabezpieczone polisami ubezpieczeniowymi. Jeśli wartość nie zabezpieczonej polisami części pozycji „Pozostałe pożyczki” jest istotna, w

informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego należy zamieścić odpowiednie wyszczególnienie.

Artykuł 12

Aktywa: pozycja C III 6

Lokaty terminowe w instytucjach kredytowych

Pozycja ta obejmuje kwoty, których wycofanie podlega ograniczeniom czasowym. Sumy zdeponowane bez takich ograniczeń wykazuje się w pozycji F II, nawet jeżeli są one oprocentowane.

Artykuł 13

Aktywa: pozycja C III 7

Pozostałe składniki majątku

Pozycja ta obejmuje lokaty, które nie są uwzględnione w pozycjach C III 1-6. Jeżeli wartość takich lokat jest istotna, muszą być one wykazane w informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego.

Artykuł 14

Aktywa: pozycja C IV

Należności depozytowe od cedentów

W bilansie zakładu, który przyjmuje ryzyko do reasekuracji, pozycja ta obejmuje kwoty należne od cedentów i odpowiadające udzielonym gwarancjom, które zostały złożone u tych cedentów lub osób trzecich, bądź które zostały zatrzymane przez te jednostki.

Kwoty te nie mogą być łączone z innymi kwotami należnymi reasekuratorowi od ubezpieczyciela cedującego, ani kompensowane z kwotami należnymi ubezpieczycielowi cedującemu od reasekuratora.

Papiery wartościowe zdeponowane u cedentów lub osób trzecich, które pozostają własnością jednostki przyjmującej ryzyko do reasekuracji, wykazuje się w księgach tej jednostki w odpowiedniej pozycji jako lokaty.

Artykuł 15

Aktywa: pozycja D

Lokaty funduszy ubezpieczeń na życie na rachunek i ryzyko ubezpieczającego się

W odniesieniu do ubezpieczeń na życie pozycja ta obejmuje z jednej strony lokaty, których wartość jest wykorzystywana do wyceny wartości zysku na polisach związanych z funduszem inwestycyjnym, a z drugiej strony lokaty służące za pokrycie zobowiązań, które są ustalane w

stosunku do indeksu. Pozycja ta obejmuje także lokaty posiadaczy tontyn przeznaczone do podziału między nimi.

Artykuł 16

Aktywa: pozycja F IV

Pozostałe składniki majątku

Pozycja ta obejmuje składniki majątku, które nie są wykazane w pozycjach F I, II i III. Jeżeli wartość takich składników majątku jest istotna, należy je wykazać w informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego.

Artykuł 17

Aktywa: pozycja G I

Zarachowane odsetki i czynsze

Pozycja ta obejmuje pozycje, które odzwierciedlają odsetki i czynsze narosłe do dnia bilansowego, ale jeszcze nie wymagalne.

Artykuł 18

Aktywa: pozycja G II

Rozliczenia międzyokresowe kosztów akwizycji

1. Koszty uzyskania polis ubezpieczeniowych mogą być zaliczone do rozliczeń międzyokresowych zgodnie z art. 18 dyrektywy 78/660/EWG, o ile państwa członkowskie dopuszczają tego rodzaju zaliczenie.
2. Państwa członkowskie mogą jednak zezwolić na odliczanie kosztów akwizycji od nie zapłaconych składek w ubezpieczeniach osobowych i majątkowych oraz na ich odliczenie według metody aktuarialnej od rezerw matematycznych w przypadku ubezpieczeń na życie. W przypadku stosowania tej metody, kwoty odliczone od rezerw muszą być wykazane w informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego.

Artykuł 19

Pasywa: pozycja A I

Kapitał podstawowy lub fundusze z nim zrównane

Pozycja ta obejmuje wszystkie kwoty, niezależnie od ich faktycznego przeznaczenia, które zgodnie ze formą prawną zakładu ubezpieczeń uważane są, zgodnie z prawem krajowym danego państwa członkowskiego, za kapitał własny objęty przez akcjonariuszy (udziałowców) lub inne osoby.

Artykuł 20

Pasywa: pozycja A IV

Kapitały rezerwowe

Pozycja ta obejmuje wszystkie rodzaje kapitałów (funduszy) rezerwowych wymienione w art. 9 dyrektywy 78/660/EWG w pozycji A IV pasywów i określone w tej dyrektywie. Państwa członkowskie mogą także wymagać wykazywania innych rodzajów kapitałów rezerwowych, jeżeli jest to niezbędne w przypadku zakładów ubezpieczeń, których forma prawna nie jest uwzględniona w dyrektywie 78/660/EWG.

W bilansach określonych zakładów ubezpieczeń kapitały rezerwowe wykazuje się odrębnie, jako pozycje pomocnicze w pozycji A IV pasywów, za wyjątkiem kapitału rezerwowego z aktualizacji wyceny, który przedstawia się w pozycji A III po stronie pasywów.

Artykuł 21

Pasywa: pozycja B

Zobowiązania podporządkowane

Jeżeli umowa przewiduje, iż w razie likwidacji lub upadłości, zobowiązania, niezależnie od tego czy są czy też nie są zabezpieczone świadectwami, mają być spłacone dopiero po zaspokojeniu roszczeń wszystkich pozostałych wierzycieli, to takie zobowiązania wykazuje się w tej pozycji.

Artykuł 22

Jeżeli państwo członkowskie zezwala, aby bilans zakładu uwzględniał środki, których podział między ubezpieczającymi albo między akcjonariuszami (udziałowcami) nie został ustalony przed zamknięciem roku obrachunkowego, to kwoty te wykazuje się jako pasywa w pozycji Ba (Fundusz do podziału).

Zmiany stanu tej pozycji wynikają z pozycji II 12a (Przeniesienie do lub z funduszu do podziału) w rachunku zysków i strat.

Artykuł 23

Pasywa: pozycja C

Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe

Art. 20 dyrektywy 78/660/EWG stosuje się do rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, z zastrzeżeniem przepisów art. 24-30 niniejszej dyrektywy.

Artykuł 24

Pasywa: pozycje C 1 b, 2 b, 3 b, 4 b i 6 b oraz D b

Udział reasekuratorów

1. Udział reasekuratorów obejmuje kwoty faktyczne lub szacunkowe, które zgodnie z umowami reasekuracji odlicza się od wartości rezerw brutto.
2. W przypadku rezerwy składek, udział reasekuratorów oblicza się zgodnie z metodami wymienionymi w art. 57 lub zgodnie z warunkami umowy reasekuracyjnej.
3. Państwa członkowskie mogą wymagać lub zezwolić na wykazywanie udziału reasekuratorów po stronie aktywów. W przypadku korzystania z tej możliwości kwoty te przedstawia się w pozycji Da (Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych) aktywów w następującym podziale:
 1. Rezerwa składek
 2. Rezerwa ubezpieczeń na życie
 3. Rezerwa na nie wypłacone odszkodowania i świadczenia
 4. Rezerwa na premie i rabaty (o ile nie została wykazana w pozycji 2)
 5. Pozostałe rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe
 6. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe z tytułu ubezpieczeń na życie, jeżeli ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający się.

Niezależnie od przepisów art. 5, pozycji tych nie łączy się.

Artykuł 25

Pasywa: pozycja C 1

Rezerwa składek

Rezerwa składek obejmuje wartość odzwierciedlającą tę część składek przypisanych brutto, która ma być przeznaczona na następny rok obrotowy lub kolejne lata obrotowe. W przypadku ubezpieczeń na życie państwa członkowskie mogą, do czasu kolejnej harmonizacji, wymagać lub zezwolić na ujęcie rezerwy składek w pozycji C 2.

Jeżeli zgodnie z art. 26 pozycja C 1 uwzględnia także wartość rezerwy na pokrycie ryzyka niewygasłego, opis pozycji brzmi: „Rezerwa składek i rezerwa na pokrycie ryzyka niewygasłego”. Jeżeli wartość ryzyka niewygasłego jest istotna, wykazuje się ją odrębnie w bilansie lub w informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego.

Artykuł 26

Pasywa: pozycja C 6

Pozostałe rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe

Pozycja ta obejmuje, między innymi, rezerwę na pokrycie ryzyka niewygasłego, tj. kwotę wydzieloną poza rezerwą składek z tytułu ryzyka ponoszonego przez zakład ubezpieczeń, mogącego powstać po zakończeniu roku obrotowego, w celu zabezpieczenia wszystkich odszkodowań i świadczeń oraz kosztów związanych z obowiązującymi umowami ubezpieczenia, których wysokość przekracza sumę nie uzyskanych składek oraz wszelkich składek należnych na podstawie tych umów. Jednakże, jeśli prawo krajowe tak przewiduje, rezerwa na pokrycie ryzyka niewygasłego może być dodana do rezerwy składek, określonej w art. 25, i uwzględniona w wartości wykazywanej w pozycji C 1.

Jeżeli wartość ryzyka niewygasłego jest istotna, wykazuje się ją odrębnie w bilansie lub w informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego.

Jeżeli możliwość przewidziana w drugim akapicie art. 3 nie jest wykorzystywana, pozycja ta uwzględnia również rezerwy wiekowe.

Artykuł 27

Pasywa: pozycja C 2

Rezerwa ubezpieczeń na życie

Rezerwa ubezpieczeń na życie obejmuje aktuarialne oszacowaną wartość zobowiązań zakładu ubezpieczeń z uwzględnieniem zadeklarowanych premii i po odliczeniu wartości aktuarialnej przyszłych składek.

Artykuł 28

Pasywa: pozycja C 3

Rezerwa na nie wypłacone odszkodowania i świadczenia

Rezerwa na nie wypłacone odszkodowania i świadczenia obejmuje wartość ogółem szacunkowych kosztów ostatecznych zakładu ubezpieczeń związanych z likwidacją szkód będących skutkiem zdarzeń, które wystąpiły przed końcem roku obrotowego, niezależnie od tego, czy zostały zgłoszone, czy też nie, pomniejszoną o kwoty już wypłacone z tytułu takich odszkodowań i świadczeń.

Artykuł 29

Pasywa: pozycja C 4

Rezerwa na premie i rabaty

Rezerwa na premie i rabaty obejmuje kwoty przewidziane dla ubezpieczających się lub beneficjentów umów w postaci premii i rabatów określonych w art. 39, w zakresie, w jakim kwoty te nie zostały zapisane na dobro ubezpieczających się lub beneficjentów polis bądź nie zostały uwzględnione w pozycji Ba (Fundusz do podziału), zgodnie z art. 22 akapit pierwszy lub w pozycji C 2.

Artykuł 30

Pasywa: pozycja C 5

Rezerwa na wyrównanie szkodowości (ryzyka)

1. Rezerwa na wyrównanie szkodowości obejmuje wszelkie kwoty wydzielone zgodnie z wymogami prawnymi lub administracyjnymi w celu wyrównania fluktuacji wskaźników straty w przyszłych latach obrotowych lub zabezpieczenia szczególnych rodzajów ryzyka.

Jeżeli w razie braku tego rodzaju przepisów prawnych lub administracyjnych, rezerwy w rozumieniu art. 20 zostały utworzone w tym samym celu, fakt ten przedstawia się w informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego.

Artykuł 31

Pasywa: pozycja D

Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe z tytułu ubezpieczeń na życie, jeżeli ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający się

Pozycja ta obejmuje rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe utworzone celem pokrycia zobowiązań związanych z lokatami funduszu ubezpieczeń na życie, gdy wartość lub zysk ustalane są w stosunku do lokat, których ryzyko ponosi ubezpieczający się, bądź w stosunku do indeksu.

Wszelkie dodatkowe rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe utworzone w celu pokrycia ryzyka zgonu, kosztów administracyjnych lub innych rodzajów ryzyka (takich jak świadczenia wypłacane w terminie płatności lub gwarantowane wartości wykupu) przedstawia się w pozycji C 2.

Pozycja D obejmuje także rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe odzwierciedlające zobowiązania organizatora tontyny wobec jej posiadaczy.

Artykuł 32

Pasywa: pozycja F

Zobowiązania depozytowe wobec reasekuratorów

W bilansie zakładu dokonującego cesji reasekuracyjnej pozycja ta obejmuje kwoty zdeponowane przez inne zakłady ubezpieczeń lub potrącone im na podstawie umów reasekuracji. Kwoty te nie mogą być łączone z innymi kwotami stanowiącymi należności lub zobowiązania wobec tych zakładów.

Jeżeli zakład dokonujący cesji reasekuracyjnej otrzymał jako depozyt papiery wartościowe, które zostały przeniesione na jego własność, pozycja ta winna obejmować kwotę należną od zakładu cedującego z tytułu depozytu.

ROZDZIAŁ V
Układ rachunku zysków i strat

Artykuł 33

1. Państwa członkowskie zobowiązane są wprowadzić układ rachunku zysków i strat przedstawiony w art. 34.
2. Rachunek techniczny ubezpieczeń osobowych i majątkowych stosuje się do grup ubezpieczeń bezpośrednich objętych zakresem dyrektywy 73/239/EWG oraz do odpowiednich grup reasekuracji.
3. Rachunek techniczny ubezpieczeń na życie stosuje się do grup ubezpieczeń bezpośrednich objętych zakresem dyrektywy 79/267/EWG oraz odpowiednich grup reasekuracji.
4. Państwa członkowskie mogą wymagać lub zezwolić zakładom, których zakres działalności obejmuje wyłącznie działalność reasekuracyjną, na stosowanie rachunku technicznego ubezpieczeń osobowych i majątkowych wobec całej ich działalności. Dotyczy to również zakładów prowadzących bezpośrednio ubezpieczenia osobowe i majątkowe, a także reasekurację.

Artykuł 34

Rachunek zysków i strat

I. Techniczny rachunek ubezpieczeń majątkowych i osobowych

1. Składki na udziale własnym
 - a) składki brutto przypisane w roku obrotowym
 - b) udział reasekuratorów w składce (-)
 - c) zmiana stanu rezerwy składek brutto oraz, w zakresie, w jakim prawo krajowe zezwala na włączenie tych rezerw do pozycji C 1 pasywów, rezerwy na ryzyko niewygasłe (+/-)
 - d) udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerwy składek (+/-)
2. Przeniesienie przychodów z lokat z ogólnego rachunku zysków i strat (pozycja III 6)
3. Pozostałe przychody techniczne na udziale własnym
4. Odszkodowania i świadczenia na udziale własnym
 - a) odszkodowania i świadczenia wypłacone
 - aa) kwota brutto
 - bb) udział reasekuratorów (-)
 - b) zmiana stanu rezerw na nie wypłacone odszkodowania
 - aa) rezerwy brutto
 - bb) udział reasekuratorów (-)
5. Zmiany stanu innych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym nieuwzględnione w innych pozycjach (+/-)

6. Premie i rabaty na udziale własnym
7. Koszty działalności ubezpieczeniowej
 - a) koszty akwizycji
 - b) zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych kosztów akwizycji (+/-)
 - c) koszty administracyjne
 - d) prowizje reasekuracyjne i udziały w zyskach (-)
8. Pozostałe koszty techniczne na udziale własnym
9. Zmiana stanu rezerw na wyrównanie szkodowości (ryzyka)
10. Wynik technicznego rachunku ubezpieczeń majątkowych i osobowych (pozycja III 1).

II. *Techniczny rachunek ubezpieczeń na życie*

1. Składki na udziale własnym:
 - a) składki brutto przypisane w roku obrotowym
 - b) udział reasekuratorów w składce (-)
 - c) zmiana stanu rezerw składek na udziale własnym (+/-)
2. Przychody z lokat
 - a) przychody z akcji i udziałów, z wyodrębnieniem przychodów od jednostek powiązanych kapitałowo
 - b) przychody z pozostałych lokat z wyodrębnieniem przychodów od jednostek powiązanych kapitałowo
 - aa) przychody z nieruchomości
 - bb) przychody z pozostałych lokat
 - c) wynik dodatni z rewaloryzacji lokat
 - d) wynik dodatni ze sprzedaży lokat
3. Nie zrealizowane zyski z lokat
4. Pozostałe przychody techniczne na udziale własnym
5. Odszkodowania i świadczenia na udziale własnym:
 - a) odszkodowania i świadczenia wypłacone
 - aa) kwota brutto
 - bb) udział reasekuratorów (-)
 - b) zmiana stanu rezerw na nie wypłacone odszkodowania
 - aa) rezerwy brutto
 - bb) udział reasekuratorów (-)
6. Zmiany stanu innych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym nieuwzględnione w innych pozycjach (+/-):
 - a) rezerwa ubezpieczeń na życie
 - aa) rezerwy brutto
 - bb) udział reasekuratorów (-)
 - b) pozostałe koszty techniczne na udziale własnym

7. Premie i rabaty na udziale własnym
8. Koszty działalności ubezpieczeniowej
 - a) koszty akwizycji
 - b) zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych kosztów akwizycji (+/-)
 - c) koszty administracyjne
 - d) prowizje reasekuracyjne i udziały w zyskach (-)
9. Koszty działalności lokacyjnej:
 - a) koszty związane z zarządzaniem lokatami, w tym również odsetki
 - b) wynik ujemny z rewaloryzacji lokat
 - c) wynik ujemny ze sprzedaży lokat
10. Niezrealizowane straty na lokatach
11. Pozostałe koszty techniczne na udziale własnym
12. Przeniesienie przychodów z lokat do ogólnego rachunku zysków i strat (-) (pozycja III 4)
13. Wynik techniczny ubezpieczeń na życie (pozycja III 2)

III. *Ogólny rachunek zysków i strat*

1. Wynik techniczny ubezpieczeń majątkowych i osobowych (pozycja I 10)
2. Wynik techniczny ubezpieczeń na życie (pozycja II 13)
3. Przychody z lokat
 - a) przychody z akcji i udziałów, z wyodrębnieniem przychodów od jednostek powiązanych kapitałowo
 - b) przychody z pozostałych lokat, z wyodrębnieniem przychodów od jednostek powiązanych kapitałowo
 - aa) przychody z nieruchomości
 - bb) przychody z pozostałych lokat
 - c) wynik dodatni z rewaloryzacji lokat
 - d) wynik dodatni ze sprzedaży lokat
4. Przeniesienie przychodów z lokat z technicznego rachunku ubezpieczeń na życie (pozycja II 12)
5. Koszty działalności lokacyjnej
 - a) koszty związane z zarządzaniem lokatami, w tym również odsetki
 - b) wynik ujemny z rewaloryzacji lokat
 - c) wynik ujemny ze sprzedaży lokat
6. Przeniesienie przychodów z lokat do technicznego rachunku ubezpieczeń majątkowych i osobowych (pozycja I 2)

7. Pozostałe przychody
8. Pozostałe koszty, w tym z tytułu rewaloryzacji
9. Podatek dochodowy od wyniku finansowego z działalności gospodarczej
10. Wynik finansowy netto z działalności gospodarczej
11. Przychody nadzwyczajne
12. Koszty nadzwyczajne
13. Zysk lub strata nadzwyczajna
14. Obciążenie podatkowe zysku lub straty nadzwyczajnej
15. Pozostałe obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego nie wykazane w innych pozycjach
16. Wynik finansowy roku obrotowego

ROZDZIAŁ VI

Przepisy szczegółowe dotyczące niektórych pozycji rachunku zysków i strat

Artykuł 35

Techniczny rachunek ubezpieczeń majątkowych i osobowych: pozycja I 1 a

Techniczny rachunek ubezpieczeń na życie: pozycja II 1 a

Składki brutto przypisane w roku obrotowym

Składki brutto przypisane w roku obrotowym obejmują wszelkie kwoty należne w roku obrotowym z tytułu umów ubezpieczeniowych, niezależnie od tego, czy kwoty te odnoszą się w całości lub w części do jednego z następnych lat obrotowych i obejmują między innymi:

- i) składki, które dopiero będą przypisane, jeżeli obliczenie składki może być przeprowadzone wyłącznie na koniec roku obrotowego;
- ii) - składki jednorazowe, w tym także składki annuitetowe,
- w przypadku ubezpieczeń na życie, składki jednorazowe wynikające z przepisów o premiach i rabatach w takim zakresie, w jakim na podstawie umów należy je traktować jako składki oraz jeżeli prawo krajowe wymaga lub zezwala, aby były przedstawiane jako składki;
- iii) składki dodatkowe w przypadku płatności półrocznych, kwartalnych lub miesięcznych oraz dodatkowych płatności dokonywanych przez ubezpieczających z tytułu kosztów poniesionych przez zakład ubezpieczeń;
- iv) w przypadku koasekuracji, udział zakładu ubezpieczeń w całkowitej kwocie składek;

- v) składki reasekuracyjne należne od zakładów ubezpieczeń będących cedentami lub retrocedentami, w tym także pozycje portfela;

po potrąceniu:

- pozycji wycofanych z portfela na rzecz zakładów ubezpieczeń będących cedentami lub retrocedentami, oraz
- pozycji anulowanych.

Powyższe kwoty nie uwzględniają kwot podatków lub innych obciążeń nałożonych na składki.

Artykuł 36

Techniczny rachunek ubezpieczeń majątkowych i osobowych: pozycja I 1 b

Techniczny rachunek ubezpieczeń na życie: pozycja II 1 b

Udział reasekuratorów w składce

Udział reasekuratorów w składce obejmuje wszystkie składki zapłacone lub przypadające do zapłaty na podstawie umów reasekuracyjnych zawartych przez zakład ubezpieczeń. Pozycje portfela przypadające do zapłaty w momencie zawarcia lub zmiany umowy reasekuracyjnej zwiększają tę kwotę, podczas gdy pozycje należne z tytułu wycofania z portfela zmniejszają tę kwotę.

Artykuł 37

Techniczny rachunek ubezpieczeń majątkowych i osobowych: pozycja I 1 c i d

Techniczny rachunek ubezpieczeń na życie: pozycja II 1 c

Zmiana stanu rezerwy składek na udziale własnym

Do czasu kolejnej koordynacji państwa członkowskie mogą wymagać lub zezwolić, aby w przypadku ubezpieczeń na życie zmiana stanu rezerwy składek na udziale własnym była włączana do zmiany stanu rezerw ubezpieczeń na życie.

Artykuł 38

Techniczny rachunek ubezpieczeń majątkowych i osobowych: pozycja I 4

Techniczny rachunek ubezpieczeń na życie: pozycja II 2

Odszkodowania i świadczenia na udziale własnym

1. Odszkodowania i świadczenia obejmują wszystkie płatności dokonane w odniesieniu do roku obrotowego, powiększone o rezerwy na nie wypłacone odszkodowania i świadczenia, ale pomniejszone o rezerwy na nie wypłacone odszkodowania i świadczenia odnoszące się do poprzedniego roku obrotowego.

Kwoty te obejmują renty, wykupione polisy, zmiany stanu rezerw na straty w rozliczeniach z zakładami ubezpieczeń dokonującymi cesji i reasekuratorami, zewnętrzne i wewnętrzne koszty związane z likwidacją szkód zaistniałych, ale nie zgłoszonych, o których mowa w art. 60 ust. 1 lit. b) i 60 ust. 2 lit a).

Sumy możliwe do odzyskania w drodze subrogacji lub odzyskania mienia w rozumieniu art. 60 ust. 1 pomniejszają wartość tej pozycji.

2. Jeżeli różnica między:

- rezerwą na straty utworzoną na początku roku na nie wypłacone odszkodowania i świadczenia odnoszące się do lat poprzednich, oraz
- płatnościami dokonanyymi w ciągu roku z tytułu odszkodowań i świadczeń odnoszących się do lat poprzednich i rezerwą na straty wykazaną na koniec roku z tytułu wyżej wymienionych odszkodowań jest istotna,

należy ją zamieścić w informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego z uwzględnieniem podziału na kategorie i kwoty.

Artykuł 39

Techniczny rachunek ubezpieczeń majątkowych i osobowych: pozycja I 6

Techniczny rachunek ubezpieczeń na życie: pozycja II 2

Premie i rabaty na udziale własnym

Premie uwzględniają wszystkie kwoty odnoszące się do roku obrotowego, które zostały zapłacone lub przypadają do zapłaty na rzecz ubezpieczających się oraz innych ubezpieczonych lub zostały zarezerwowane na ich rzecz, w tym także kwoty wykorzystane do zwiększenia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych lub przeznaczone na zmniejszenie składek w przyszłości, w stopniu, w jakim te kwoty stanowią przeniesienie nadwyżki lub zysku osiągniętego z całej działalności lub jej części, po odpisaniu kwot uwzględnionych w latach poprzednich, które nie są już niezbędne.

Rabaty uwzględniają te kwoty w stopniu, w jakim stanowią one częściową refundację składek, wynikające z przebiegu poszczególnych umów ubezpieczeniowych.

Jeżeli wartość kwot zaliczonych do premii oraz kwot zaliczonych do rabatów jest istotna, należy je wykazać osobno w informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego.

Artykuł 40

Techniczny rachunek ubezpieczeń majątkowych i osobowych: pozycja I 7 a

Techniczny rachunek ubezpieczeń na życie: pozycja II 8 a

Koszty akwizycji

Koszty akwizycji obejmują koszty poniesione w związku z zawarciem umów ubezpieczeniowych. W ich skład wchodzi zarówno koszty bezpośrednie, takie jak prowizje akwizycyjne lub koszty sporządzania dokumentów ubezpieczeniowych lub włączenia umowy ubezpieczeniowej do portfela, jak i koszty pośrednie, np. koszty reklamy i promocji lub koszty administracyjne związane z badaniem wniosków i wydawaniem polis.

Państwa członkowskie mogą wprowadzić wymóg, aby prowizje z tytułu odnowienia polisy były uwzględniane w pozycji I 7 c lub II 8 c.

Artykuł 41

Techniczny rachunek ubezpieczeń majątkowych i osobowych: pozycja I 7 c

Techniczny rachunek ubezpieczeń na życie: pozycja II 8 c

Koszty administracyjne

Koszty administracyjne obejmują koszty poniesione w związku z inkasowaniem składek, zarządzaniem portfelem, obsługą premii i rabatów oraz reasekuracją. W szczególności koszty administracyjne obejmują koszty osobowe oraz odpisy amortyzacyjne dotyczące wyposażenia i sprzętu biurowego w części, w jakiej te koszty nie podlegają włączeniu do kosztów akwizycji, odszkodowań i świadczeń lub kosztów działalności lokacyjnej.

Artykuł 42

Techniczny rachunek ubezpieczeń na życie: pozycja II 2 i 9

Ogólny rachunek zysków i strat: pozycja III 3 i 5

Przychody z lokat i koszty działalności lokacyjnej

1. Wszystkie przychody z lokat i koszty działalności lokacyjnej związane z ubezpieczeniami majątkowymi i osobowymi wykazuje się w ogólnym rachunku zysków i strat.
2. W przypadku zakładu ubezpieczeń prowadzącego działalność wyłącznie w zakresie ubezpieczeń na życie, przychody z lokat i koszty działalności lokacyjnej wykazuje się w technicznym rachunku ubezpieczeń na życie.
3. W przypadku zakładu ubezpieczeń prowadzącego działalność zarówno w zakresie ubezpieczeń na życie, jak i ubezpieczeń majątkowych i osobowych, przychody z lokat i koszty działalności lokacyjnej w części związanej z prowadzeniem działalności w zakresie ubezpieczeń na życie wykazuje się w technicznym rachunku ubezpieczeń na życie.

Państwa członkowskie mogą wprowadzić wymóg lub zezwolić, aby przychody z lokat i koszty działalności lokacyjnej były ujmowane zgodnie z rodzajem lub podziałem lokat, jeżeli będzie to konieczne poprzez wprowadzenie kolejnych pozycji do technicznego rachunku ubezpieczeń majątkowych i osobowych, analogicznie do odpowiednich pozycji w technicznym rachunku ubezpieczeń na życie.

Artykuł 43

Techniczny rachunek ubezpieczeń majątkowych i osobowych: pozycja I 2

Techniczny rachunek ubezpieczeń na życie: pozycja II 2

Ogólny rachunek zysków i strat: pozycja III 4 i 6

Przeniesienie przychodów z lokat

1. Jeżeli część przychodów z lokat jest przenoszona do technicznego rachunku ubezpieczeń majątkowych i osobowych, przeniesienie z ogólnego rachunku zysków i strat zmniejsza kwotę pozycji III 6 i zwiększa kwotę pozycji I 2.
2. Jeżeli część przychodów z lokat uwzględniona w technicznym rachunku ubezpieczeń na życie jest przenoszona do ogólnego rachunku zysków i strat, kwota przeniesienia zmniejsza kwotę pozycji II 12 i zwiększa kwotę pozycji III 4.
3. Państwa członkowskie mogą wprowadzić procedury określające sposób przenoszenia oraz kwoty przychodów podlegających przeniesieniu z jednej części rachunku zysków i strat do innej. Przyczyny dokonywania przeniesień oraz podstawy, na jakich są one realizowane, należy każdorazowo przedstawić w informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego; w określonych przypadkach wystarczające jest powołanie się na treść odpowiedniego przepisu.

Artykuł 44

Techniczny rachunek ubezpieczeń na życie: pozycja II 3 i 10

Niezrealizowane zyski i straty z lokat

1. W odniesieniu do działalności ubezpieczeniowej na życie państwa członkowskie mogą zezwolić na wykazywanie, w całości lub w części, w pozycjach II 3 i 10 rachunku ubezpieczeń różnic między:
 - wartością lokat z wyceny dokonanej według wartości bieżącej lub według jednej z metod określonych w art. 33 ust. 1 dyrektywy 78/660/EWG oraz
 - wartością lokat z wyceny dokonanej według ceny nabycia.

W każdym przypadku państwa członkowskie wprowadzą wymóg, aby kwoty, o których mowa w pierwszym akapicie, były wykazywane w wyżej wymienionych pozycjach, jeżeli odnoszą się one do lokat ujętych w pozycji D aktywów.

Państwa członkowskie, które wymagają lub zezwalają, aby wycena lokat ujętych w pozycji C aktywów była dokonywana według wartości bieżącej, mogą, w odniesieniu do ubezpieczeń majątkowych i osobowych, zezwolić na wykazywanie, w całości lub w części, różnic z wyceny lokat według wartości bieżącej i z wyceny według ceny nabycia w pozycji III 3a i w pozycji III 5a rachunku zysków i strat.

ROZDZIAŁ VII Zasady wyceny

Artykuł 45

Z zastrzeżeniem artykułów 46-49 niniejszej dyrektywy, w odniesieniu do lokat stosuje się art. 32 dyrektywy 78/660/EWG, zgodnie z którym pozycje wykazywane w rocznym sprawozdaniu finansowym muszą być wycenione według cen nabycia lub kosztów wytworzenia.

Artykuł 46

1. Państwa członkowskie mogą wprowadzić wymóg lub zezwolić, aby wycena lokat wykazywanych w pozycji C aktywów była dokonywana według ich wartości bieżącej wyznaczonej zgodnie z artykułami 48-49.
2. Lokaty wykazywane w pozycji D aktywów wycenia się według wartości bieżącej.
3. Jeżeli lokaty są wykazywane według ceny nabycia, w informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego należy wykazać ich wartość bieżącą.

Państwa członkowskie, w których w dniu ogłoszenia niniejszej dyrektywy lokaty wycenia się według cen nabycia, mogą umożliwić zakładom ubezpieczeń początkowe wykazywanie w informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego wartości bieżącej lokat wykazywanych w pozycji C I aktywów przez okres nie dłuższy niż pięć lat oraz pozostałych lokat przez okres nie dłuższy niż trzy lata od dnia określonego w art. 70 ust. 1.

4. Jeżeli lokaty wycenia się według wartości bieżącej, w informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego należy zamieścić ich wartość według cen nabycia.
5. Tę samą metodę wyceny stosuje się do wszystkich lokat wykazywanych w pozycjach oznaczonych cyframi arabskimi lub w pozycji C I aktywów.
6. W informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego zamieszcza się informację określającą metody stosowane do wyceny poszczególnych pozycji lokat.

Artykuł 47

W przypadku wyceny lokat według wartości bieżącej stosuje się artykuły 33 ust. 2 i 33 ust. 3 dyrektywy 78/660/EWG, z wyjątkiem sytuacji określonej w artykułach 37 i 44 niniejszej dyrektywy.

Artykuł 48

1. W przypadku lokat innych niż nieruchomości przez wartość bieżącą rozumie się wartość rynkową, z zastrzeżeniem punktu 5.
2. Jeżeli lokaty są dopuszczone do oficjalnych notowań na giełdzie papierów wartościowych, wartość rynkowa oznacza wartość na dzień bilansowy lub, jeżeli dzień

bilansowy wypada w dniu, w którym na giełdzie nie zawiera się transakcji, na ostatni dzień, w którym zawierano transakcje, wypadający przed dniem bilansowym.

3. W przypadku istnienia rynku lokat innych niż wymienione w punkcie 2, wartość rynkowa oznacza średnią cenę lokat z transakcji zawartych w dniu bilansowym lub, jeżeli dzień bilansowy wypada w dniu, w którym na rynku nie zawiera się transakcji, na ostatni dzień, w którym zawierano transakcje, wypadający przed dniem bilansowym.

4. Jeżeli w dniu, na który sporządza się sprawozdanie finansowe, lokaty określone w punkcie 2 lub 3 zostały sprzedane lub mają być sprzedane w krótkim terminie, wartość rynkową zmniejsza się o rzeczywiste lub szacunkowe koszty realizacji transakcji.

5. Z wyjątkiem sytuacji, w których stosuje się metodę praw własności zgodnie z art. 59 dyrektywy 78/660/EWG, wszystkie pozostałe lokaty wycenia się zgodnie z zasadą ostrożnej wyceny według prawdopodobnej wartości rynkowej.

6. We wszystkich przypadkach w informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego należy dokładnie opisać metody wyceny oraz przedstawić uzasadnienie zastosowania wybranych metod.

Artykuł 49

1. W przypadku nieruchomości wartość bieżąca oznacza wartość rynkową w dniu wyceny, pomniejszoną, tam gdzie jest to konieczne, zgodnie z postanowieniami punktów 4 i 5.

2. Wartość rynkowa oznacza cenę sprzedaży nieruchomości możliwą do uzyskania w dniu wyceny w umowie prywatnej zawartej między sprzedawcą działającym z własnej woli a niezależnym od niego nabywcą, przy założeniu, że nieruchomość jest oferowana na rynku, że warunki rynkowe pozwalają na jej zbycie w uporządkowany sposób, oraz że biorąc pod uwagę rodzaj nieruchomości, okres czasu na ewentualne negocjowanie warunków sprzedaży nie odbiega od przyjętej praktyki.

3. Wartość rynkową wyznacza się w poprzez odrębną wycenę każdej nieruchomości, przeprowadzoną co najmniej raz na pięć lat zgodnie z powszechnie uznanymi metodami lub metodami uznanymi przez organy nadzorujące działalność ubezpieczeniową. Nie stosuje się art. 35 ust. 1 lit.) b dyrektywy 78/660/EWG.

4. Jeżeli od ostatniej wyceny przeprowadzonej zgodnie z punktem 3 wartość nieruchomości uległa zmniejszeniu, dokonuje się odpowiedniej aktualizacji wyceny. Otrzymana w jej wyniku niższa wartość nie podlega zwiększeniu w następnych bilansach, chyba że takie zwiększenie jest skutkiem wyznaczenia nowej wartości rynkowej zgodnie z postanowieniami punktów 2 i 3.

5. Jeżeli w dniu sporządzenia sprawozdań finansowych nieruchomości zostały sprzedane lub mają być sprzedane w krótkim czasie, wartość wyznaczoną zgodnie z postanowieniami punktów 2 i 4 zmniejsza się o rzeczywiste lub szacunkowe koszty realizacji transakcji.

6. Jeżeli określenie wartości rynkowej nieruchomości jest niemożliwe, za wartość bieżącą przyjmuje się wartość uzyskaną w oparciu o zasadę ceny nabycia lub kosztu wytworzenia.

7. W informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego należy przedstawić metodę wykorzystaną do ustalenia wartości bieżącej nieruchomości oraz jej podział na poszczególne lata obrotowe, w których dokonywana była wycena.

Artykuł 50

W przypadku zastosowania art. 33 dyrektywy 78/660/EWG w odniesieniu do zakładów ubezpieczeń, należy to uczynić w następujący sposób:

- a) punkt 1a stosuje się do aktywów ujętych w pozycji F I określonej w art. 6 niniejszej dyrektywy,
- c) punkt 1c stosuje się do aktywów ujętych w pozycji C I, II, III i IV oraz F I (z wyjątkiem zapasów) i F III określonych w art. 6 niniejszej dyrektywy.

Artykuł 51

Art. 35 dyrektywy 78/660/EWG stosuje się w odniesieniu do zakładów ubezpieczeń w następujący sposób:

- a) dotyczy on składników majątku ujętych w pozycjach B i C oraz rzeczowych składników majątku ujętych w pozycji F I określonych w art. 6 niniejszej dyrektywy,
- b) punkt 1 c aa) dotyczy aktywów ujętych w pozycji C I, II, III i IV oraz F III określonych w art. 6 niniejszej dyrektywy.

Państwa członkowskie mogą wprowadzić wymóg dokonywania aktualizacji wyceny zbywalnych papierów wartościowych wykazywanych jako lokaty w taki sposób, aby były wyceniane według niższej wartości przypisywanej im na dzień bilansowy.

Artykuł 52

Do aktywów wykazywanych w pozycji F I określonej w art. 6 niniejszej dyrektywy stosuje się art. 38 dyrektywy 78/660/EWG.

Artykuł 53

Do aktywów przedstawionych w pozycjach E I, II i III oraz F II określonych w art. 6 niniejszej dyrektywy stosuje się art. 39 dyrektywy 78/660/EWG.

Artykuł 54

W przypadku działalności w zakresie ubezpieczeń majątkowych i osobowych wszystkie rozliczenia międzyokresowe kosztów akwizycji ustala się w oparciu o metodę zgodną z metodą stosowaną do składek należnych.

W przypadku działalności w zakresie ubezpieczeń na życie obliczenie kwoty kosztów akwizycji podlegających rozliczeniu międzyokresowemu może zostać włączone do rachunku aktuarialnego określonego w art. 59.

Artykuł 55

1.
 - a) Dłużne papiery wartościowe oraz inne papiery wartościowe o stałej kwocie dochodu wykazywane w pozycjach C II i III aktywów, które nie zostały wycenione według wartości rynkowej, wycenia się według cen nabycia. Państwa członkowskie mogą wprowadzić wymóg lub zezwolić, aby takie papiery wartościowe były wyceniane w bilansie według kwoty należnej w momencie wykupu.
 - b) Jeżeli cena nabycia papierów wartościowych określonych w punkcie a jest większa od kwoty należnej w momencie wykupu, różnica między tymi kwotami zwiększa koszty zaliczone do rachunku zysków i strat. Państwa członkowskie mogą wprowadzić wymóg lub zezwolić, aby różnica wartości była odpisywana w częściach tak, aby jej całkowite odpisanie nastąpiło w momencie wykupu papierów wartościowych. Powyższa różnica musi zostać wykazana w odrębnej pozycji bilansu lub w informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego.
 - c) Jeżeli cena nabycia papierów wartościowych określonych w punkcie a jest mniejsza od kwoty należnej w momencie wykupu, państwa członkowskie mogą wprowadzić wymóg lub zezwolić, aby różnica wartości była zaliczana w częściach do przychodów w okresie pozostającym do wykupu. Powyższa różnica musi zostać wykazana w odrębnej pozycji bilansu lub w informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego.

2. Jeżeli dłużne papiery wartościowe lub inne papiery wartościowe o stałej kwocie dochodu, które nie zostały wycenione według wartości rynkowej, zostały sprzedane przed wyznaczonym terminem wykupu, a wpływy zostały wykorzystane do zakupu innych dłużnych papierów wartościowych lub papierów wartościowych o stałej kwocie dochodu, państwa członkowskie mogą wprowadzić wymóg lub zezwolić, aby różnicę między wpływami ze sprzedaży a wartością księgową rozłożyć w równych częściach na okres pozostający do momentu wykupu lokaty pierwotnej.

Artykuł 56

Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe

Wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych musi przez cały czas być utrzymywana na poziomie umożliwiającym zakładowi ubezpieczeń pokrycie wszystkich zobowiązań wynikających z umów ubezpieczenia zgodnie z racjonalnymi prognozami.

Artykuł 57

Rezerwa składek

1. Rezerwę składek oblicza się z zasady odrębnie dla każdej umowy ubezpieczeniowej. Państwa członkowskie mogą zezwolić na stosowanie metod statystycznych, a w szczególności metody proporcjonalnej i metody stawki jednolitej, jeżeli można oczekiwać, że wyniki osiągnięte przy zastosowaniu tych metod będą zbliżone do wyników osiągniętych przy przeprowadzaniu obliczeń indywidualnych.

2. W przypadku tych rodzajów ubezpieczeń, w odniesieniu do których założenie czasowej korelacji między ryzykiem a składką nie jest uzasadnione, stosuje się metody kalkulacji uwzględniające różne przebiegi zachowań ryzyka w czasie.

Artykuł 58

Rezerwa na pokrycie ryzyka niewygasłego

Rezerwę na pokrycie ryzyka niewygasłego określoną w art. 26 oblicza się w oparciu o odszkodowania i świadczenia oraz koszty administracyjne, które prawdopodobnie pojawią się po zakończeniu roku obrotowego w związku z umowami zawartymi przed tą datą, w zakresie, w jakim ich szacowana wartość przewyższa rezerwę składek oraz wszystkie inne składki należne na podstawie tych umów.

Artykuł 59

Rezerwa ubezpieczeń na życie

1. Rezerwę ubezpieczeń na życie oblicza się z zasady odrębnie dla każdej umowy ubezpieczenia na życie. Państwa członkowskie mogą zezwolić na stosowanie metod statystycznych lub matematycznych, jeżeli można oczekiwać, że wyniki osiągnięte przy zastosowaniu tych metod będą zbliżone do wyników osiągniętych przy przeprowadzaniu obliczeń indywidualnych. W informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego należy zamieścić opis podstawowych założeń przyjętych do wyliczeń.
3. Obliczenia przeprowadza co roku aktuariusz lub inny specjalista w tej dziedzinie, z zastosowaniem uznanych metod aktuarialnych.

Artykuł 60

Rezerwy na niewypłacone odszkodowania

1. Ubezpieczenia majątkowe i osobowe
 - a) Rezerwę oblicza się z zasady odrębnie dla każdego przypadku w oparciu o koszty, których poniesienia należy oczekiwać. Można stosować metody statystyczne, jeżeli uzyskane dzięki nim rezerwy odpowiadają charakterowi ryzyka; państwa członkowskie mogą uzależnić stosowanie tych metod od uzyskania wcześniejszej zgody.
 - b) Rezerwa ta uwzględnia odszkodowania z tytułu szkód zaistniałych, ale niezgłoszonych przed dniem bilansowym; jej wysokość oblicza się z uwzględnieniem dotychczasowego przebiegu ubezpieczeń pod względem liczby i wielkości odszkodowań zgłoszonych po dniu bilansowych.
 - c) Koszty likwidacji szkód włącza się do obliczenia rezerwy niezależnie od ich źródła.
 - d) Kwoty możliwe do odzyskania na skutek przejęcia praw ubezpieczających wobec osób trzecich (subrogacja) lub prawa własności do ubezpieczonego majątku po wypłaceniu odszkodowania, zmniejszają rezerwę na niewypłacone odszkodowania; szacuje się je zgodnie z zasadą ostrożnej wyceny. Jeżeli powyższe kwoty są istotne, należy je przedstawić w informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego.

- e) Odstępując od przepisów punktu d, państwa członkowskie mogą wprowadzić wymóg lub zezwolić, aby kwoty możliwe do odzyskania były wykazywane w aktywach.
- f) Jeżeli świadczenie z tytułu odszkodowania musi być wypłacone w formie renty, kwoty, które mają być przeznaczone na ten cel, oblicza się z zastosowaniem uznanych metod aktuarialnych.
- g) Zabrania się stosowania ukrytego dyskonta lub odpisów wynikających z przyjęcia wartości bieżącej w rezerwie na niewypłacone odszkodowania lub świadczenia, które prawdopodobnie będzie rozliczone w terminie późniejszym według wyższej kwoty lub, którego wartość ulegnie zmianie z innych przyczyn.
Państwa członkowskie mogą zezwolić na formalne stosowanie jawnego dyskonta lub odpisów w związku z przychodami z lokat. Stosowanie dyskonta lub odpisów tego typu jest dozwolone jedynie w sytuacji, gdy:
 - i) przewidywany przeciętny okres likwidacji szkody wynosi co najmniej cztery lata od dnia jej zaksięgowania,
 - ii) dyskonta lub odpisy są dokonywane zgodnie z uznanymi zasadami ostrożności; o wszelkich zmianach stosowanych metod należy z wyprzedzeniem poinformować właściwe władze;
 - iii) przy obliczaniu całkowitych kosztów likwidacji szkód zakład ubezpieczeń uwzględnił wszystkie czynniki mogące spowodować wzrost tych kosztów;
 - iv) zakład ubezpieczeń dysponuje odpowiednimi danymi umożliwiającymi skonstruowanie wiarygodnego modelu stopy likwidacji szkód;
 - v) stopa procentowa zastosowana do obliczenia wartości bieżącej nie przekracza, wyznaczonej z uwzględnieniem zasady ostrożnej wyceny, szacunkowej wartości przychodów z lokaty aktywów zainwestowanych jako rezerwa na niewypłacone odszkodowania w okresie wymaganym do wypłacenia tych odszkodowań. Ponadto stawka procentowa nie może przekroczyć żadnej z poniższych wartości:
 - przychodu z lokat takich samych aktywów osiągniętego w ciągu ostatnich pięciu lat,
 - przychodu z lokat takich samych aktywów osiągniętego w ciągu ostatniego roku poprzedzającego dzień bilansowy.

W przypadku, gdy zakład ubezpieczeń stosuje dyskonta lub odpisy, w informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego powinien przedstawić całkowitą kwotę rezerw przed dyskontami i odpisami, rodzaje szkód, wobec których stosowano dyskonto lub odpisy, oraz, dla każdego rodzaju szkód, stosowane metody, w szczególności stawki stosowane przy wyliczeniach szacunkowych określonych w poprzednim akapicie, podpunkty iii) i v), a także kryteria przyjęte przy ustalaniu okresu, który upłynie do momentu likwidacji szkód.

2. Ubezpieczenia na życie

- a) Wartość rezerwy na nie wypłacone odszkodowania równa jest łącznej wartości kwot należnych beneficjentom powiększonej o koszty likwidacji szkód. Obejmuje ona rezerwę na szkody zaistniałe, ale nie zgłoszone.
- b) Państwa członkowskie mogą wprowadzić wymóg, aby kwoty określone w punkcie a były wykazywane w pozycji C 2 zobowiązań.

Artykuł 61

1. Jeżeli, z powodu charakteru grupy lub rodzaju danego ubezpieczenia, informacje o składkach należnych, zobowiązaniach z tytułu odszkodowań lub obu tych wielkościach za lata poprzednie ubezpieczenia są w momencie sporządzania sprawozdań rocznych niewystarczające dla przygotowania rzetelnych szacunków, to do czasu kolejnej koordynacji państwa członkowskie mogą wprowadzić wymóg lub zezwolić, aby stosowano następujące metody.

Metoda 1

Nadwyżka składek przypisanych nad wypłaconymi odszkodowaniami i świadczeniami oraz kosztami poniesionymi w związku z umowami wchodzącymi w życie w danym roku ubezpieczenia tworzy rezerwę techniczno-ubezpieczeniową, która jest włączana do rezerwy techniczno-ubezpieczeniowej na niewypłacone odszkodowania, ujętej jako zobowiązanie w pozycji C 3 bilansu. Rezerwę tę można również obliczać w oparciu o określony procent składki przypisanej, jeżeli taka metoda jest odpowiednia z uwagi na rodzaj ubezpieczonego ryzyka. Jeżeli wystąpi taka potrzeba, wartość wspomnianej rezerwy techniczno-ubezpieczeniowej należy zwiększyć tak, aby była wystarczająca do zaspokojenia bieżących i przyszłych zobowiązań. Z chwilą uzyskania wystarczających informacji, lecz nie później niż na koniec trzeciego roku następującego po roku objętym ubezpieczeniem, rezerwę techniczno-ubezpieczeniową utworzoną zgodnie z niniejszą metodą należy zastąpić rezerwą na nie wypłacone odszkodowania ustaloną w zwykły sposób.

Metoda 2

Dane ujęte w rachunku technicznym lub w niektórych jego pozycjach odnoszą się do roku, który w całości lub częściowo poprzedza rok obrotowy. Okres trwania takiego stanu rzeczy nie może być dłuższy niż dwanaście miesięcy. Kwoty rezerw techniczno-ubezpieczeniowych wykazane w sprawozdaniu rocznym zwiększa się w razie konieczności, tak aby osiągnęły one poziom wystarczający do pokrycia bieżących i przyszłych zobowiązań.

2. Jeżeli stosuje się jedną z metod określonych w punkcie 1, należy ją stosować konsekwentnie w kolejnych latach, chyba że wystąpią okoliczności uzasadniające jej zmianę. W informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego należy zamieścić informację o stosowanej metodzie wraz z uzasadnieniem; w przypadku zmiany stosowanej metody w informacji dodatkowej należy określić wpływ zmiany na aktywa, pasywa, sytuację finansową oraz wynik finansowy. Jeżeli stosowana jest metoda 1, w informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego należy wskazać okres czasu, jaki pozostaje do chwili utworzenia rezerwy na nie wypłacone odszkodowania na zwykłych zasadach. Jeżeli stosowana jest metoda 2, w informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego należy określić okres czasu, o jaki poprzedni rok, do którego odnoszą się dane, poprzedza rok obrotowy, jak również wielkość transakcji.

3. Do celów niniejszego artykułu „rok ubezpieczenia” oznacza rok obrotowy, w którym umowy ubezpieczeniowe zaliczane do poszczególnych działów, grup i rodzajów wchodzą w życie.

Artykuł 62

Do czasu kolejnej koordynacji te państwa członkowskie, które wprowadziły wymóg tworzenia rezerw na wyrównanie szkodowości, określą zasady wyceny stosowane w odniesieniu do tych rezerw.

ROZDZIAŁ VIII **Treść informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego**

Artykuł 63

Zamiast informacji określonych w art. 43.1 punkt 8 dyrektywy 78/660/EWG zakłady ubezpieczeń przedstawiają następujące informacje szczegółowe:

- I. W odniesieniu do ubezpieczeń majątkowych i osobowych w informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego zamieszcza się informacje dotyczące:
 1. składki przypisanej brutto;
 2. składki zebranej brutto;
 3. kosztów z tytułu wypłat odszkodowań i świadczeń brutto;
 4. kosztów działalności ubezpieczeniowej brutto;
 5. salda z działalności reasekuracyjnej.

Powyższe kwoty przedstawia się z uwzględnieniem podziału na ubezpieczenia bezpośrednie i przyjęte do reasekuracji, jeżeli reasekuracja stanowi co najmniej 10% składki przypisanej brutto, a następnie w obrębie ubezpieczeń bezpośrednich w podziale na następujące grupy rodzajów ryzyka:

- ubezpieczenie wypadku i choroby
- ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej związane z posiadaniem pojazdów samochodowych,
- inne ubezpieczenia związane z posiadaniem pojazdów samochodowych,
- ubezpieczenie żeglugi, statków powietrznych i przedmiotów w transporcie,
- ubezpieczenie szkód spowodowanych przez ogień oraz innych szkód majątkowych,
- ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej,
- ubezpieczenie ochrony prawnej - ubezpieczenie świadczenia pomocy,
- ubezpieczenia różne.

Nie wymaga się podawania podziału według grup w ramach ubezpieczeń bezpośrednich, jeżeli kwota składki przypisanej brutto dla danej grupy nie przekracza 10 mln ECU. Jednak zakład ubezpieczeń w każdym przypadku obowiązany jest przedstawić kwoty odnoszące się do trzech największych grup ryzyka objętych jego działalnością.

- II. W odniesieniu do ubezpieczeń na życie w informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego zamieszcza się informacje dotyczące:
 1. składki przypisanej brutto z uwzględnieniem podziału na ubezpieczenia bezpośrednie i przyjęte do reasekuracji, jeżeli reasekuracja stanowi co najmniej 10%

składki przypisanej brutto, a następnie w odniesieniu do ubezpieczeń bezpośrednich ze wskazaniem:

- a)
 - i) składek indywidualnych
 - ii) składek w ramach umów grupowych
- b)
 - i) składek okresowych
 - ii) składek jednorazowych
- c)
 - i) składek z umów bez premii
 - ii) składek z umów z premią
 - iii) składek z umów, według których ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający się

Wykazanie danych dotyczących punktów a, b lub c nie jest wymagane, jeżeli nie przekraczają one 10% wartości składek przypisanych brutto dla ubezpieczeń bezpośrednich

2) wyniku na działalności reasekuracyjnej

III. W przypadku określonym w art. 33.4 - składki brutto, z uwzględnieniem podziału na ubezpieczenia na życie i ubezpieczenia majątkowe i osobowe.

IV. We wszystkich przypadkach - całkowitą wartość składek brutto z ubezpieczeń bezpośrednich, wynikającą z umów zawartych przez zakład ubezpieczeń.

- w państwie członkowskim, w którym znajduje się główna siedziba zakładu,
- w pozostałych państwach członkowskich, oraz
- w innych państwach,

z zastrzeżeniem, że przedstawianie powyższych danych nie jest wymagane, jeżeli nie przekraczają one 5% całkowitej wartości składek brutto.

Artykuł 64

W informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego zakłady ubezpieczeń przedstawiają całkowitą wartość prowizji z działalności w zakresie ubezpieczeń bezpośrednich zaliczonych do roku obrotowego. Powyższy wymóg obejmuje wszelkiego rodzaju prowizje, a w szczególności prowizje z tytułu akwizycji, odnowienia polis, inkasa składki i zarządzania portfelem umów ubezpieczeniowych.

ROZDZIAŁ IX
Przepisy dotyczące skonsolidowanych sprawozdań finansowych

Artykuł 65

1. Z zastrzeżeniem postanowień niniejszego rozdziału, zakłady ubezpieczeń sporządzają skonsolidowane sprawozdania finansowe i roczne sprawozdania z działalności zgodnie z dyrektywą 83/349/EWG.
2. Jeżeli państwo członkowskie nie stosuje art. 5 dyrektywy 83/349/EWG, przepisy zawarte w punkcie 1 stosuje się również do jednostek dominujących, których jedynym lub podstawowym celem jest nabywanie udziałów w jednostkach zależnych oraz czerpanie zysków z tych udziałów, jeżeli te jednostki zależne są albo wyłącznie, albo w przeważającej części zakładami ubezpieczeń.

Artykuł 66

Dyrektywę 83/349/EWG stosuje się w następujący sposób:

1. Artykuły 4, 6 i 40 nie mają zastosowania;
2. Informacje określone w art. 9 ust. 2 akapit pierwszy i drugi, mianowicie:
 - wartość majątku trwałego oraz
 - przychody netto,zastępuje się informacjami o przypisanych składkach brutto, zgodnie z art. 35 niniejszej dyrektywy;
3. Państwo członkowskie może również stosować art. 12 dyrektywy 83/349/EWG w odniesieniu do dwóch lub większej liczby zakładów ubezpieczeń, które nie są powiązane w sposób określony w art. 1 ust. 1 lub 1 ust. 2 tej dyrektywy, ale są zarządzane w sposób jednolity na innej podstawie niż umowa bądź postanowienia aktu założycielskiego lub statutu. Jednolite zarządzanie może również polegać na znaczących i trwałych powiązaniach reasekuracyjnych.
4. Państwa członkowskie mogą zezwolić na derogację art. 26 ust. 1 lit. c) dyrektywy 83/349/EWG, jeżeli transakcja została zawarta na normalnych warunkach rynkowych i w jej rezultacie ustanowione zostały prawa ubezpieczającego się. Każdą derogację należy ujawnić, zaś jeżeli derogacja ma istotny wpływ na aktywa, pasywa, sytuację finansową oraz wynik finansowy wszystkich jednostek objętych konsolidacją, należy to wykazać w informacji dodatkowej do skonsolidowanego sprawozdania finansowego.
5. Art. 27 ust. 3 dyrektywy 83/349/EWG stosuje się z zastrzeżeniem, że dzień bilansowy jednostki objętej konsolidacją nie wyprzedza o więcej niż sześć miesięcy dnia, na który sporządzany jest bilans skonsolidowany.
6. Art. 29 dyrektywy 83/349/EWG nie stosuje się do tych pozycji pasywów, których wycena dokonana przez jednostki objęte konsolidacją została przeprowadzona w oparciu o przepisy specjalne dotyczące zakładów ubezpieczeń oraz do tych pozycji aktywów, których zmiana wartości również wpływa na prawa ubezpieczających się lub stanowi

takie prawa. Jeżeli taka derogacja miała miejsce, należy poinformować o tym w informacji dodatkowej do skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Artykuł 67

Tylko w przypadku skonsolidowanych sprawozdań finansowych państwa członkowskie mogą wprowadzić wymóg lub zezwolić, aby wszystkie przychody z lokat oraz koszty działalności lokacyjnej były uwzględniane w ogólnym rachunku zysków i strat, nawet jeżeli powyższe przychody i koszty są związane z działalnością w dziedzinie ubezpieczeń na życie.

Ponadto państwa członkowskie mogą w takich przypadkach wprowadzić wymóg lub zezwolić, aby część przychodów z lokat była przenoszona do technicznego rachunku ubezpieczeń na życie.

ROZDZIAŁ X Ogłaszanie sprawozdań

Artykuł 68

1. Zatwierdzone sprawozdanie finansowe zakładu ubezpieczeń oraz roczne sprawozdanie z działalności wraz z opinią osoby odpowiedzialnej za badanie sprawozdania finansowego ogłasza się zgodnie z prawem danego państwa członkowskiego oraz zgodnie z art. 3 dyrektywy 68/151/EWG¹¹.

Ustawodawstwo danego państwa członkowskiego może jednak zezwalać na nieogłaszanie sprawozdania rocznego, o którym mowa powyżej. W takim przypadku należy je udostępnić wszystkim zainteresowanym w siedzibie spółki w państwie członkowskim. Należy zapewnić możliwość uzyskania na życzenie kopii całości lub części takiego sprawozdania. Cena takiego egzemplarza nie może przekraczać kosztów jego sporządzenia.

2. Przepisy punktu 1 stosuje się również do zatwierdzonych skonsolidowanych sprawozdań finansowych oraz skonsolidowanych rocznych sprawozdań z działalności oraz opinii osoby odpowiedzialnej za badanie sprawozdań finansowych.

3. Jeżeli zakład ubezpieczeń sporządzający roczne sprawozdanie finansowe lub skonsolidowane sprawozdania finansowe nie posiada formy prawnej przewidzianej w art. 1 ust. 1 dyrektywy 78/660/EWG oraz na mocy prawa krajowego nie podlega obowiązkowi ogłaszania dokumentów określonych w punktach 1 i 2 niniejszego artykułu w sposób określony w art. 3 dyrektywy 68/151/EWG, musi on przynajmniej udostępnić takie dokumenty w swojej siedzibie. Należy zapewnić możliwość uzyskania kopii tych dokumentów na życzenie. Cena takiego egzemplarza nie może przekraczać kosztów jego sporządzenia.

4. Państwa członkowskie obowiązane są wprowadzić odpowiednie sankcje za nieprzestrzeżenie obowiązku ogłaszania określonego w niniejszym artykule.

¹¹ Dz. U. WE nr L 65, z 14.03.1968, str. 8.

ROZDZIAŁ XI Przepisy końcowe

Artykuł 69

Komitet ds. kontaktów, utworzony zgodnie z art. 52 dyrektywy 78/660/EWG w odpowiednim składzie, powinien również:

- a) ułatwiać, nie naruszając przepisów art. 169 i 170 Traktatu, jednolite stosowanie niniejszej dyrektywy poprzez regularne spotkania poświęcone w szczególności poszczególnym problemom występującym w trakcie jej stosowania;
- b) w razie potrzeby doradzać Komisji w sprawie uzupełnienia lub zmiany przepisów niniejszej dyrektywy.

Artykuł 70

1. Państwa członkowskie wprowadzą w życie, najpóźniej do 1 stycznia 1994 r., ustawy, rozporządzenia i przepisy administracyjne konieczne do wdrożenia niniejszej dyrektywy i niezwłocznie poinformują o tym Komisję.

Wspomniane środki powinny zawierać odniesienie do niniejszej dyrektywy lub odniesienie to powinno towarzyszyć ich urzędowej publikacji. Metody dokonywania takiego odniesienia określone są przez państwa członkowskie.

2. Państwa członkowskie mogą ustalić, że przepisy, o których mowa w punkcie 1, zostaną zastosowane po raz pierwszy w odniesieniu do sprawozdań finansowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych za lata obrotowe zaczynające się w dniu 1 stycznia 1995 r. lub w trakcie roku kalendarzowego 1995.

Państwa członkowskie przekażą Komisji teksty głównych przepisów prawa krajowego, które zostaną przez nie przyjęte w zakresie objętym niniejszą dyrektywą.

Artykuł 71

Pięć lat po terminie określonym w art. 70.2, Rada, na wniosek Komisji, zbada oraz, jeżeli będzie to konieczne, zmieni wszystkie te postanowienia niniejszej dyrektywy, które dają państwom członkowskim możliwość wyboru, uwzględniając doświadczenia zdobyte w trakcie stosowania niniejszej dyrektywy oraz, w szczególności, mając na celu zapewnienie większej przejrzystości i harmonizacji postanowień określonych w niniejszej dyrektywie.

Artykuł 72

Niniejsza dyrektywa skierowana jest do państw członkowskich.

Sporządzono w Brukseli, dnia 19 grudnia 1991 r.

W imieniu Rady
P. DANKERT
Przewodniczący

ZAŁĄCZNIK

Przepisy odnoszące się do towarzystwa Lloyd's

A. Przepisy ogólne

Do celów niniejszej dyrektywy zarówno towarzystwo Lloyd's, jak i syndykaty ubezpieczycieli Lloyd's uważa się za zakłady ubezpieczeń.

Z zastrzeżeniem niezbędnych środków dostosowawczych określonych w punkcie B:

- syndykaty ubezpieczycieli Lloyd's sporządzają roczne sprawozdania finansowe („sprawozdania syndykatów”),
- Lloyd's sporządza sprawozdania zbiorcze („sprawozdania zbiorcze”) zamiast skonsolidowanych sprawozdań finansowych określonych w dyrektywie 83/349/EWG.

W niniejszym załączniku „sprawozdania towarzystwa Lloyd's” oznaczają sprawozdania obu rodzajów, o których mowa powyżej.

B. Przepisy szczegółowe

1. *Treść sprawozdań finansowych syndykatów*

Z zastrzeżeniem punktu 9, sprawozdania syndykatów są sporządzane w ujęciu narastającym za trzy lata ubezpieczenia jednocześnie i obejmują odrębne sprawozdania („underwriting account”) dla poszczególnych lat ubezpieczenia oraz bilans dotyczący wszystkich tych lat łącznie. Sprawozdania sporządzone odpowiednio po dwunastu i dwudziestu czterech miesiącach są nazywane „latami otwartymi” („open years”). Rachunek ubezpieczeniowy sporządza się analogicznie do postanowień określających sporządzanie rachunku zysków i strat, a ponadto uwzględnia się:

- a) dla każdej pozycji, zmianę wartości w stosunku do poprzedniego księgowania;
- b) alokowaną zdolność finansową syndykatu na dany rok ubezpieczenia objęty sprawozdaniem.

2. *Treść sprawozdań zbiorczych*

Sprawozdania zbiorcze sporządza się poprzez zsumowanie sprawozdań wszystkich syndykatów Lloyd's. Należy również zamieścić w nich informację dodatkową obejmującą dane dotyczące:

- a) wzajemnych transakcji między syndykatami, w tym przypisane składki oraz odszkodowania i świadczenia wypłacone;
- b) metody, na podstawie której wyodrębnia się lata obrachunkowe określone w punkcie 9;
- c) metody, na podstawie której obliczany jest limit przychodu ze składek dla każdego członka syndykatów Lloyd's.

3. *Kapitał*

Zarówno towarzystwo Lloyd's, jak i jego syndykaty nie muszą wykazywać, ani w sprawozdaniach zbiorczych, ani w sprawozdaniach syndykatów, danych odnośnie pozycji pasywów A I (Kapitał podstawowy lub fundusze z nim zrównane, A II (Kapitał rezerwowy ze sprzedaży akcji (udziałów) powyżej ich wartości nominalnej) i A IV (Pozostałe kapitały rezerwowe). Zamiast tego Lloyd's dołącza informację dodatkową do sprawozdań zbiorczych, zawierającą następujące informacje:

- a) Osobiste zasoby członków
 - 1. Depozyty towarzystwa Lloyd's;
 - 2. Osobisty Fundusz Rezerwowy;
 - 3. Specjalny Fundusz Rezerwowy
 - 4. Inne ujawnione środki

- b) Centralne zasoby towarzystwa Lloyd's
 - 1. Aktywa netto Funduszu Centralnego
 - 2. Aktywa netto Towarzystwa Lloyd's

4. *Opodatkowanie*

- a) Zarówno towarzystwo Lloyd's, jak i jego syndykaty nie muszą ujawniać, ani w sprawozdaniach zbiorczych, ani w sprawozdaniach syndykatów, danych odnośnie pozycji pasywów E 2 (Rezerwy na podatek dochodowy) oraz G V (Inne zobowiązania, w tym zobowiązania z tytułu podatków i ubezpieczeń społecznych), w zakresie, w jakim dotyczy to tylko podatku, oraz pozycji III 9 (Podatek dochodowy od wyniku finansowego ze zwykłej działalności) i pozycji III 14 (Podatek od wyniku finansowego z pozycji nadzwyczajnych) rachunku zysków i strat, z wyjątkiem kwot odpisanych u źródła.
- b) Jednakże w informacji dodatkowej do wszystkich sprawozdań towarzystwa Lloyd's podaje się uzasadnienie pominięcia wykazania obciążenia podatkowego oraz podstawową stawkę podatku stosowaną w odniesieniu do kwot odpisanych u źródła.

5. *Zasady rachunkowości*

- a) Zasada kontynuacji prowadzenia działalności
Zasady kontynuacji prowadzenia działalności określonej w art. 31 ust. 1 lit. a) dyrektywy 78/660/EWG nie stosuje się do sprawozdań towarzystwa Lloyd's.
- b) Zasada współmierności
Zasady współmierności określonej w artykule 31 ust. 1 lit. d) dyrektywy 78/660/EWG nie stosuje się do sprawozdań towarzystwa Lloyd's.
- c) Przeniesienie przychodu
Nie później niż trzy lata po terminie określonym w art. 70 ust. 1 niniejszej dyrektywy Lloyd's i syndykaty Lloyd's obowiązane są dokonać przeniesienia przychodów osiągniętych z umów ubezpieczeniowych na rok obrachunkowy syndykatu w oparciu o datę powstania.
- d) Pozostałe zasady rachunkowości
We wszystkich sprawozdaniach Lloyd's:

- podobne pozycje będą traktowane w sposób jednakowy,
- kwoty odzyskane z tytułu reasekuracji będą uwzględniane w odniesieniu do lat otwartych, w których syndykat wypłacił odszkodowanie,
- koszty operacyjne będą zaliczone do tych lat obrachunkowych ubezpieczenia, w których zostały one poniesione.

6. *Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe*

Z zastrzeżeniem punktu 9 i odступując od przepisów artykułów 56 i 60 rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe nie są wykazywane w sprawozdaniach finansowych towarzystwa Lloyd's.

Jednak:

- a) rachunki ubezpieczeń z lat otwartych uwzględniają nadwyżkę zebranych składek nad wypłaconymi odszkodowaniami i poniesionymi wydatkami, analogicznie do art. 61 niniejszej dyrektywy;
- b) rezerwa na niewypłacone odszkodowania jest obliczana po zamknięciu roku obrachunkowego ubezpieczenia i wykazywana zgodnie z punktem 8.

7. *Lata otwarte ("open years")*

Syndykaty sporządzają sprawozdania finansowe za lata otwarte w oparciu o metodę kasową, tzn. według wpłat i wypłat.

8. *Reasekuracja do zamknięcia ("reinsurance to close")*

Z zastrzeżeniem punktu 9, syndykaty zamykają księgi na koniec trzyletniego okresu przez zapłacenie składki ("reinsurance to close") i przedstawiają co najmniej poniższe informacje: - Zgłoszone, lecz nie zlikwidowane szkody brutto

- Przewidywane kwoty do odzyskania z tytułu reasekuracji (-)
- Zgłoszone, lecz niezlikwidowane szkody netto
- Rezerwa na odszkodowania i świadczenia netto z tytułu szkód zaistniałych, ale niezgłoszonych
- Przewidywane kwoty do odzyskania z tytułu reasekuracji (-)
- Rezerwa na odszkodowania i świadczenia netto z tytułu szkód zaistniałych, ale niezgłoszonych
- Składka netto na reasekurację do zamknięcia ("reinsurance to close") roku obrachunkowego (ogółem netto)

9. *Niezamknięte lata obrotowe ("run-off years of account")*

- a) W rozumieniu niniejszego punktu niezakończony rok obrotowy ("run-off year of account") oznacza rok, w odniesieniu do którego w dniu, w którym zostałby on zamknięty w zwykły sposób zgodnie z punktem 8, występuje niepewność uniemożliwiająca określenie reasekuracji do zamknięcia ("reinsurance to close"), na skutek czego rok ten pozostaje otwarty aż do momentu usunięcia powyższej niepewności.

- b) W odniesieniu do każdego niezamkniętego roku obrotowego sprawozdania syndykatów winny uwzględniać rachunek ubezpieczenia ukazujący kwotę zatrzymaną w celu pokrycia wszystkich znanych i nieznanymi nie spłaconych zobowiązań, która odpowiada rezerwie na nie wypłacone odszkodowania określonej w zwykły sposób.

10. *Wykazanie należności depozytowych od cedentów*

Przez okres do trzech lat po dniu określonym w art. 70 ust. 1 Lloyd's i syndykaty Lloyd's nie będą obowiązane wykazywać danych z pozycji C IV aktywów („Należności depozytowe od cedentów”).

11. *Ubezpieczenia na życie*

Odstępując od przepisów art. 33 ust. 3, działalność towarzystwa Lloyd's w zakresie ubezpieczeń na życie (ubezpieczenia na życie na dany okres na czas nie dłuższy niż 10 lat) mogą być uwzględniane w sprawozdaniach towarzystwa Lloyd's w sposób przewidziany w art. 34 ust. 1 dla ubezpieczeń majątkowych i osobowych.

12. *Składka brutto*

Odstępując od przepisów art. 35 niniejszej dyrektywy, składki brutto mogą być przedstawiane według wartości nie uwzględniającej prowizji maklerskiej. Dodatkowo w stosunku do wymogów art. 35 w odniesieniu do pozycji I 1 a) i II 1 a) rachunku zysków i strat („Składki brutto przypisane w roku obrotowym, bez udziału reasekuratorów”), należy zamieścić następujące informacje:

- do każdego sprawozdania syndykatu wyjaśnienie podstawy naliczania prowizji i prowizji maklerskich oraz szacunkową wartość przeciętnej stawki prowizji i prowizji maklerskiej dla głównych rodzajów działalności prowadzonej przez syndykat,
- w sprawozdaniach zbiorczych szacunkową wartość przeciętnej stawki prowizji i prowizji maklerskiej stosowanej na rynku.

13. *Treść informacji dodatkowej do sprawozdań towarzystwa Lloyd's*

W informacji dodatkowej sprawozdań towarzystwa Lloyd's znaczenie pojęcia składki brutto jest zgodne z punktem 12.